

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 13. prosinca 2006.

Timotej i Tit, učitelji spremnog djelovanja u korist Crkve

Nakon što smo opširno govorili o velikom apostolu Pavlu, osvrnimo se danas na dvojicu njegovih najbliih suradnika: Timoteja i Tita. Njima su upravljene tri poslanice što ih je tradicija pripisivala Pavlu. Od njih, dvije su upravljene Timoteju, a jedna Titu.

Timotej je grčko ime, a znači "koji časti Boga". Dok ga Luka u Djelima apostolskim spominje šest puta, Pavao se u svojim poslanicama na njega osvrće čak sedamnaest puta (a spomenut je i u Poslanici Hebrejima). Iz toga se moe zaključiti da je u Pavlovim očima on imao veliki ugled, premda Luka nije drao potrebnim ispričovijedati sve što se na njega odnosi. Pavao mu je namijenio vana poslanja te je u njemu prepoznao gotovo svoj alter ego, kao što se to vidi iz velike pohvale koju mu daje u Poslanici Filipljanima: "Nikoga doista nemam tako srodne duše (isopsihon) tko bi se kao on svojski za vas pobrinuo" (2,20).

Timotej se rodio u Listri (oko 200 km sjeverozapadno od Tarza) od majke idovke i oca poganina (usp. 16,1). Budući da mu je majka sklopila miješani brak te ga nije dala obrezati, moe se pretpostaviti da je Timotej odrastao u obitelji koja nije strogo obdravala zakon, premda je o njemu rečeno da je poznao Pisma još od djetinjstva (usp. 2 *Tim* 3,15). Poznato nam je i ime njegove majke Eunike, kao i bake Loide (usp. 2 *Tim* 1,5). Prolazeći kroz Listru na početku svoga drugoga misijskog putovanja, Pavao je izabrao Timoteja kao svoga suputnika, jer je "uivao dobar glas među braćom u Listri i Ikoniju" (*Dj* 16,2), no dao ga je obrezati "zbog idova koji bijahu u onim mjestima" (*Dj* 16,3). Zajedno s Pavlom i Silom, Timotej je prošao Malom Azijom sve do Troje, odakle je prešao u Makedoniju. Osim toga, znamo i da je u Filipima, gdje su Pavao i Sila bili optueni kao remetitelji javnog reda i bili zatvoreni jer su se usprotivili zlouporabi jedne djevojke kao

gatateljke od strane beskrupuloznih pojedinaca, Timotej bio pošteđen (usp. *Dj* 16,16-40). Kad je potom Pavao bio prisiljen nastaviti prema Ateni, Timotej ga je sustigao u tome gradu, odakle je poslan mladoj Crkvi u Solunu, da bi od nje donio novosti i utvrdio je u vjeri (usp. 1 *Sol* 3,1-2). Ponovno se nalazi s Pavlom u Korintu, donoseći mu dobre vijesti o Solunjanima, te surađuje s njime u evangelizaciji toga grada (usp. 2 *Kor* 1,19).

Timoteja potom nalazimo u Efezu za Pavlova trećega misijskog putovanja. Odande je Pavao vjerojatno napisao poslanice Filemonu i Filipljanima, a u objema se Timotej spominje kao supošiljatelj (usp. *Flm* 1; *Fil* 1,1). Iz Efeza ga Pavao, zajedno s nekim Erastom, šalje u Makedoniju (usp. *Dj* 19,22), a potom i u Korint kamo je imao odnijeti poslanicu u kojoj apostol preporučuje Korinćanima da ga lijepo prime (usp. 1 *Kor* 4,17; 16,10-11). Timoteja nalazimo i kao supošiljatelja Druge poslanice Korinćanima, a kad Pavao iz Korinta piše Poslanicu Rimljanima, u njoj, zajedno s ostalima, pridodaje i Timotejeve pozdrave (usp. *Rim* 16,21). Iz Korinta je Timotej otišao za Troju na azijskoj obali Egejskoga mora, gdje dočekuje Pavla na putu prema Jeruzalemu na završetku njegova trećeg misijskog putovanja (usp. *Dj* 20,4). Od toga trenutka stari nam izvori ne donose ništa o Timotejevu ivotopisu, osim kratkog spomena u Poslanici Hebrejima, gdje čitamo: "Znajte: naš je brat Timotej oslobođen. Ako uskoro stigne, s njime ću vas pohoditi" (13,23). Zaključno, moemo reći da se Timotej ističe kao lik velikog pastira. Prema kasnijoj Crkvenoj povijesti Euzebija Cezarejskog, Timotej je bio prvi biskup Efeza (usp. 3,4). Nekolicina njegovih relikvija nalazi se od 1239. u Italiji, u katedrali Termolija u Molizeu, kamo su prenijete iz Carigrada.

S obzirom na lik Tita, čije je ime latinskoga porijekla, znamo da je po rođenju bio Grk, to jest poganin (usp. *Gal* 2,3). Pavao ga je sa sobom poveo u Jeruzalem na takozvani Apostolski sabor, na kojem je svečano prihvaćena mogućnost propovijedanja evanđelja poganima bez uvjetovanja propisima Mojsijeva zakona. U poslanici koja je upravljena Titu, apostol mu odaje hvalu te ga opisuje kao "pravoga sina po zajedničkoj vjeri" (*Tit* 1,4). Nakon Timotejeva odlaska za Korint, Pavao je onamo poslao Tita, kako bi tu nepoučljivu zajednicu priveo poslušnosti. Tit je ponovno pomirio korintsku Crkvu s apostolom, koji je Korinćanima ovako pisao: "Bog, tješitelj poniznih, utješi nas dolaskom Titovim. Ne samo dolaskom njegovim, nego i utjehom kojom se utješi zbog vas: obavijesti nas o vašoj čenji, vašem jadikovanju, vašoj arkoj ljubavi prema meni tako da se još većma obradovah... A povrh te naše utjehe još se mnogo više obradovasmo zbog radosti Titove jer svi vi okrijepiste duh njegov" (2 *Kor* 7,6-6.13). Pavao je Tita, kojega naziva svojim "drugom i suradnikom" (2 *Kor* 8,23), još jednom poslao u Korint, kako bi ondje organizirao i priveo dovršetku skupljanje priloga za jeruzalemske kršćane (usp. 2 *Kor* 8,6). Ostali tekstovi iz pastoralnih poslanica spominju Tita kao biskupa Krete (usp. *Tit* 1,5), odakle sustie Pavla, po njegovu pozivu, u Nikopolu u Epiru (usp. 3,12). Potom je otišao i u Dalmaciju (usp. 2 *Tim* 4,10).

Nisu nam poznati drugi podaci o kasnijim Titovim putovanjima kao ni o njegovoj smrti. Na kraju, pogledamo li zajedno oba ova lika, Timoteja i Tita, postajemo svjesni nekoliko vrlo značajnih podataka. Najvaniji je taj da se Pavao, u obavljanju svoga poslanja, okruio suradnicima. On ostaje u pravom smislu apostol, utemeljitelj i pastir mnogih Crkava. Ipak, postaje jasno da nije sve činio

sam, nego se oslanjao na povjerljive osobe koje su dijelile njegove teškoće i njegove odgovornosti. Druga opaska odnosi se na raspoloživost ovih suradnika. Izvori koji govore o Timoteju i Titu ističu njihovu spremnost da prihvate različite zadaće, koje su podrazumijevale nastupanje u Pavlovo ime, počesto i u ne tako lakim situacijama. Jednom riječju, oni nam daju poučak o velikodušnom sluenju Evanđelju, sa sviješću da to podrazumijeva i sluenje samoj Crkvi. Donosimo na koncu i preporuku što je apostol Pavao upućuje Titu u poslanici naslovljenoj na njega: "Hoću da to uporno tvrdiš te da oni koji su povjerovali Bogu uznastoje prednjačiti dobrim djelima. To je dobro i korisno ljudima" (*Tit 3,8*). Svojim konkretnim djelovanjem moramo i moemo otkriti istinu ovih riječi, te upravo u ovom vremenu došašća i mi budemo bogati dobrim djelima, čime otvaramo vrata svijeta Kristu, našem Spasitelju.